

УДК 340.136

Красницька А. В.<sup>1</sup>

<sup>1</sup>канд. юрид. наук, доц. НАВС (Київ)

### ТЕРМІНОЛОГІЧНІ НЕДОЛІКИ У ЗАКОНОДАВСТВІ

В умовах збільшення обсягу законотворчості, оновлення державно-правових інституцій Української держави велике значення має правильне оформлення нормативно-правових актів і техніка їх викладу. Важливим призначенням юридичної техніки є усунення дефектів і типових помилок у нормативно-правових та індивідуальних актах. Знання та правильне застосування засобів, правил і прийомів юридичної техніки дозволяє створювати грамотні та якісно підготовлені й оформлені правові акти. Юридична техніка покликана вдосконалювати мову нормативно-правових актів, робити їх чіткими, точними, аргументованими, логічними, послідовними, грамотними й зрозумілими [1, с. 164]. Від точності використання термінів у нормативно-правовому акті багато в чому залежить точність вираження волі законодавця та результативність закону. Мета цього дослідження – визначити термінологічні недоліки в чинних галузевих кодексах і подати оптимальні варіанти терміновикористання.

Результати дослідження кодексів України дали змогу зробити висновок, що в цілому законодавцем дотримані вимоги юридичної техніки, законів логіки, норм української літературної мови, але водночас значною залишається кількість правотворчих помилок. Зокрема, **нечіткість уживаної** у Кримінальному кодексі України **термінології** можна спостерігати у частині 1 статті 205: *Фіктивне підприємництво, тобто створення або придбання суб'єктів підприємницької діяльності (юридичних осіб) з метою прикриття незаконної діяльності або здійснення видів діяльності, щодо яких є заборона, карається ...*. Набагато кращим вважаємо наступний варіант: «... **здійснення заборонених видів діяльності**».

У Кримінальному кодексі України можна зустріти **невдало створені законодавцем терміни**, наприклад, *не є злочином заподіяння шкоди*

*правоохоронюваним* інтересам у стані крайньої необхідності, тобто ... загрожує особі чи *охоронюваним* законом правам... (ст. 39). Ці ж слова вжито у статтях 40, 41, 42, 43 КК України. Також, на наш погляд, доцільно замінити слово *з'явлення* у частині 2 статті 49 КК України (*перебіг давності відновлюється з дня з'явлення особи*) на слово *прибуття* (... з дня *прибуття* особи), а також слово *нез'явлення* у частині 2 статті 407 КК України (*нез'явлення його вчасно на службу*) на слово *неприбуття* (*неприбуття його вчасно на службу*).

У статтях Цивільного кодексу України є **неправильно підібрані терміни**: а) стаття 46 ЦК України має назву «*Оголошення фізичної особи померлою*». На нашу думку, краще вжити термін *визнання* замість *оголошення*: «*Визнання фізичної особи померлою*»; б) у частині 3 статті 75 ЦК України: «*За заявою органу опіки та піклування суд може звільнити особу від повноважень опікуна або піклувальника у разі невиконання нею своїх обов'язків*». Пропонуємо кращий варіант: «*За заявою органу опіки та піклування суд може відсторонити особу від повноважень опікуна або піклувальника...*».

Наступним проблемним питанням є **уживання синонімічних юридичних термінів**. Зокрема, термінологічні синоніми та одиниці, близькі за значенням, наявні у Кримінальному кодексі України. Спостерігається вживання синонімічних слів у назвах статей 315 і 324, де вжито слово *схиляння* («*Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин а також їх аналогів*», «*Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів*»), а в статті 323 – слово *спонукання* («*Спонукування неповнолітніх до застосування допінгу*»). Потрібно обрати один термін і вживати його у тексті кодексу. Кращим варіантом вважаємо термін *спонукування*.

Уся багатоаспектність лексики, що застосовується в прві, вимагає використання усталених термінів, терміносполук, зворотів мови, що ввійшли в офіційно-діловий стиль і характеризують стандартні ситуації в праві [2, с. 119-120].

Таким чином, право повинно прагнути досконалості, а саме: повноти правового регулювання, логічності та несуперечності правових норм, структурної організованості, використання усталених, простих, зрозумілих термінів і терміносполук.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Красницька А. В. Помилки правотворчості (на прикладі текстів Кримінального, Кримінального процесуального, Цивільного кодексів України). *Юридична техніка та технологія: теорія і практика*

*застосування*: тези доп. та повідом. учасн. II Всеукр. наук.-практ. конф. (24-25 лист. 2016 р.). Львів, 2016. 228 с. С. 164-167.

2. Красницька А. В. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування. Навч. посіб. 2-е вид., допов. і перероб. Київ : Парламент. вид-во, 2006. 538 с.